

Wiejska baza noclegowa powiatu kłodzkiego

Autor: Robert Szmytkie

Abstrakt:

Celem niniejszego opracowania była analiza wielkości i rozmieszczenia wiejskiej bazy noclegowej na terenie powiatu kłodzkiego. Przeprowadzone badania wykazały, że rzeczywista wielkość wiejskiej bazy noclegowej w regionie kłodzkim jest kilkakrotnie większa niż to wynika z oficjalnych statystyk. Stwierdzono ponadto, że wsie turystyczne koncentrują się w pewnych strefach (tzw. wiejskich obszarach turystycznych), przy czym większość z nich zlokalizowana jest na terenie Masywu Śnieżnika, w Górach Stołowych oraz w Górach Bystrzyckich i Orlickich.

Słowa kluczowe: wiejska baza noclegowa, turystyka wiejska, agroturystyka, Ziemia Kłodzka

JEL: Q12, Q13

Historia: Otrzymano 13.05.2014, poprawiono 23.09.2014, zaakceptowano 15.10.2014

Wprowadzenie

Powiat kłodzki, utożsamiany z Ziemią Kłodzką, a niekiedy mylnie z Kotliną Kłodzką⁷, położony jest południowej części województwa dolnośląskiego, na pograniczu Sudetów Środkowych i Wschodnich. Ziemia Kłodzka, stanowiąc część regionu sudeckiego, należy do najważniejszych obszarów turystycznych kraju, stąd określana jest mianem: „Turystycznego Hrabstwa Kłodzkiego”.⁸ O atrakcyjności turystycznej tego regionu decydują przede wszystkim walory przyrodnicze w postaci pasm górskich objętych ochroną prawną (np. Park Narodowy Gór Stołowych, Śnieżnicki Park Krajobrazowy czy liczne na tym terenie obszary chronione w ramach programu Natura 2000), duże nagromadzenie i różnorodność atrakcji turystycznych, walory wypoczynkowe i możliwości uprawiania turystyki aktywnej (zwłaszcza pieszej, narciarskiej i rowerowej), zasoby wód mineral-

nych i właściwości klimatu wykorzystywane w miejscowych uzdrowiskach oraz zabytkowe układy urbanistyczne, z których słyną Kłodzko i Bystrzyca Kłodzka (por. Czerwiński 2009, Kruczek 2010).

Praktycznie przez cały okres powojenny ruch turystyczny na terenie Ziemi Kłodzkiej koncentrował się w rejonie Gór Stołowych i Masywu Śnieżnika oraz w najważniejszych miejscowościach wypoczynkowo-uzdrowiskowych (czyli Polanicy Zdrój, Dusznikach Zdrój, Kudowie Zdrój i Łądku Zdrój), stąd to właśnie na ich terenie zlokalizowana została przeważająca część bazy noclegowej (Potocki 2009). Do niedawna z miejscowości wiejskich powiatu kłodzkiego turyści kojarzyli zazwyczaj jedynie Karlów i Pasterkę (jako miejsce wyjścia na Szczeliniec Wielki oraz w inne rejony Gór Stołowych), Czermną (gdzie zlokalizowana jest popularna Kaplica Czaszek), Wambierzyce (nazywane Śląską Jerozolimą), Kletno (kojarzone z Jaskinią Niedźwiedzią) oraz Międzygórze (znane z Wodospadu Wilczki i drogi na Śnieżnik). Same obszary wiejskie regionu bardziej były utożsamiane z postępującymi procesami

⁷ Historyczna Ziemia Kłodzka w nawiązaniu do podziału fizyczno-geograficznego Sudetów obejmuje swym zasięgiem Kotlinę Kłodzką wraz z otaczającymi ją pasmami górskimi (por. Felcman i in. 2012).

⁸ www.hrabstwo.pl

depopulacji, prowadzącymi do zanikania wsi (por. Martynowski, Mazurski 1978; Motak 1998). W ostatnich latach sytuacja jednak uległa zmianie, bowiem coraz większa liczba turystów na miejsce pobytu zaczęła wybierać właśnie okoliczne wsie, co przyczyniło się do gwałtownego rozwoju turystyki na obszarach wiejskich powiatu. Szczególne znaczenie w tym procesie odegrał rozwój agroturystyki i innych form turystyki wiejskiej, dzięki czemu Ziemia Kłodzka stała się jednym z najważniejszych regionów agroturystycznych w kraju. Kłodzkie wsie rozwijały się również dzięki innym formom turystyki (Żochowska 2008). Znakomitym tego przykładem są ośrodki narciarskie Czarna Góra (w Siennej) i Zieleniec⁹. Za żywiołowym rozwojem zagospodarowania turystycznego nie nadążają jednak oficjalne statystyki dotyczące m.in. wielkości bazy noclegowej czy ruchu turystycznego.

Celem niniejszego opracowania jest analiza wielkości i rozmieszczenia faktycznie istniejącej wiejskiej bazy noclegowej na terenie powiatu kłodzkiego. Potrzeba takiego opracowania wynika nie tyle z małej wiarygodności oficjalnych danych statystycznych (GUS lub Urzędu Statystycznego we Wrocławiu), ale także z faktu, że w przypadku miejscowości wiejskich dominują obiekty indywidualnego zakwaterowania (gospodarstwa agroturystyczne i pokoje gościnne), które nie zawsze są uwzględniane w tych statystykach¹⁰. Do oszacowania wielkości wiejskiej bazy noclegowej na terenie Ziemi Kłodzkiej posłużono się głównie informacjami zawartymi na stronach internetowych gmin wchodzących w skład powiatu kłodzkiego, strony internetowej Instytutu Turystyki,

Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (gromadzącego informacje na temat gospodarstw agroturystycznych w województwie dolnośląskim) oraz ogólnopolskich portali internetowych służących jako wyszukiwarki obiektów noclegowych. Informacje zaczerpnięte ze źródeł internetowych zostały następnie zweryfikowane w trakcie badań terenowych. Zgromadzone dane posłużyły do analizy rozmieszczenia bazy noclegowej oraz określenia funkcji turystycznej miejscowości wiejskich, a także delimitacji wiejskich rejonów turystycznych funkcjonujących w granicach powiatu kłodzkiego.

Baza noclegowa powiatu kłodzkiego

W określeniu wielkości i rozmieszczenia bazy noclegowej powiatu kłodzkiego wykorzystano dane: Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS)¹¹, Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu¹², Instytutu Turystyki¹³ oraz informacje zawarte w „Koncepcji rozwoju subregionalnych produktów turystycznych Ziemi Kłodzkiej” (2009).

Główny Urząd Statystyczny (GUS) w sekcji turystyka gromadzi i publikuje dane dotyczące liczby obiektów noclegowych, liczby miejsc noclegowych, korzystających z noclegów (w tym turystów zagranicznych), udzielonych noclegów (w tym turystom zagranicznym), a także wyposażenia i kategorii obiektów hotelowych, uwzględniając przy tym 19 typów obiektów zbiorowego zakwaterowania. Według danych GUS-u na terenie powiatu kłodzkiego w 2009 r. funkcjonowało 111 obiektów noclegowych (zbiorowego zakwaterowania), dysponujących w sumie 8712 miejscami noclegowymi (tab. 1). Największą bazę noclegową posiadały gminy miejskie o statusie uzdrowiskowym, czyli Kudowa Zdrój (1780 miejsc noclegowych), Polanica Zdrój (1463) i Duszniki Zdrój (1299).

⁹ Zieleniec, mimo iż w sensie administracyjnym stanowi część miasta Duszniki Zdrój, jest faktycznie wsią słabo związaną funkcjonalnie i przestrzennie z miastem (por. Szymtykie 2007).

¹⁰ Urzędy statystyczne gromadzą bowiem dane dotyczące jedynie obiektów zbiorowego zakwaterowania, natomiast dane dotyczące obiektów indywidualnego zakwaterowania są publikowane sporadycznie.

¹¹ Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

¹² www.dodr.pl.

¹³ www.intur.com.pl.

Najwyższym wskaźnikiem rozwoju funkcji turystycznej charakteryzowały się miasta: Duszniki Zdrój (26,1 miejsc noclegowych na 100 mieszkańców), Radków (24,0), Polanica Zdrój (21,2) i Kudowa Zdrój (17,6). Wg oficjalnych statystyk wiejska baza noclegowa powiatu kłodzkiego obejmowała 26 obiektów noclegowych (23,4% ogółu) z 1889 miejscami noclegowymi (21,7%). Spośród gmin wiejskich lub wiejskich części gmin miejsko-wiejskich powiatu największą bazę noclegową posiadały: obszar wiejski gminy Bystrzyca

Kłodzka (758 miejsc noclegowych) oraz gmina wiejska Nowa Ruda (313). Najwyższym wskaźnikiem rozwoju funkcji turystycznej charakteryzowały się natomiast wiejska część gminy Bystrzyca Kłodzka (8,4) i gmina wiejska Lewin Kłodzki (8,3). Wśród typów obiektów noclegowych funkcjonujących na terenie powiatu w 2009 r. (tab. 2) największą grupę stanowiły: ośrodki wczasowe i kolonijne (26,9% ogółu miejsc noclegowych w powiecie) oraz hotele (22,5%).

Tabela 1: Baza noclegowa gmin powiatu kłodzkiego w 2009 r. wg danych GUS

Jednostka	Liczba obiektów noclegowych	Liczba miejsc noclegowych	Wskaźnik rozwoju funkcji turystycznej
miasto Duszniki Zdrój	18	1299	26,6
miasto Kłodzko	3	130	0,5
miasto Kudowa Zdrój	21	1780	17,6
miasto Nowa Ruda	3	324	1,4
miasto Polanica Zdrój	18	1463	21,4
gmina Bystrzyca Kł.	12	891	4,6
gmina Kłodzko	1	116	0,7
gmina Lądek Zdrój	11	906	10,6
gmina Lewin Kł.	1	150	8,3
gmina Międzyzlesie	4	212	2,9
gmina Nowa Ruda	4	313	2,6
gmina Radków	8	740	8,0
gmina Stronie Śl.	5	164	2,1
gmina Szczytna	2	224	3,1
powiat kłodzki (razem)	111	8712	5,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (www.stat.gov.pl)

Tabela 2: Typy obiektów noclegowych w powiecie kłodzkim w 2009 r. wg danych GUS

Kategoria obiektu noclegowego	Liczba obiektów noclegowych	Liczba miejsc noclegowych
Hotele	21	1960

Pensjonaty	12	494
inne obiekty hotelowe	10	518
schroniska i domy wycieczkowe	8	607
ośrodki wczasowe i kolonijne	26	2340
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	12	887
domy turystyczne, kempingi i pola biwakowe	7	540
zakłady uzdrowiskowe	5	920
pozostałe obiekty noclegowe	10	446

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (www.stat.gov.pl)

Zupełnie inne dane na temat wielkości bazy noclegowej w powiecie kłodzkim zawiera „Koncepcja rozwoju subregionalnych produktów turystycznych Ziemi Kłodzkiej” (2009), w której oprócz obiektów zbiorowego zakwaterowania uwzględniono również obiekty indywidualnego zakwaterowania. Wg tej publikacji w 2009 r. na terenie powiatu funkcjonowało 290 obiektów zbiorowego zakwaterowania, dysponujących 18974 miejscami noclegowymi (tab. 3). Jednak uwzględniając obiekty indywidualnego zakwaterowania baza noclegowa powiatu obejmowała aż 709 obiektów, dysponujących w sumie 24275 miejscami noclegowymi. Niestety opracowanie to zawiera jedynie dane dotyczące całych gmin, bez uwzględniania ich miejskich lub wiejskich części, stąd też oszacowanie wielkości wiejskiej bazy noclegowej powiatu kłodzkiego było niemożliwe. Nawiązując do danych zawartych w „Koncepcji...” największą bazę noclegową w powiecie posiadają: miasto Duszniki Zdrój (4071 miejsc noclegowych) i gmina Łądek Zdrój (3314), natomiast najwyższymi wskaźnikami rozwoju funkcji turystycznej charakteryzują się: miasto Duszniki Zdrój (83,3 miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców), gmina Lewin Kłodzki (40,7), miasto Polanica Zdrój (40,2) oraz gmina Łądek Zdrój (38,7). Wśród typów obiektów noclegowych funkcjonujących na terenie powiatu największą grupę wg koncepcji stanowiły (tab. 4): ośrodki wypoczynkowe, kolonijne i wczasowe (38,9% ogółu miejsc noclegowych w powiecie) oraz zakłady uzdrowiskowe (14,4%).

Pewnym uzupełnieniem danych na temat obiektów indywidualnego zakwaterowania w powiecie jest strona Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu (DODR), zawierająca listę gospodarstw agroturystycznych funkcjonujących na terenie województwa dolnośląskiego.¹⁴ Według danych DODR w 2009 r. na terenie powiatu kłodzkiego znajdowało się 205 gospodarstw agroturystycznych (na 600 w województwie), natomiast w 2010 r. było ich 194 (na 608), z czego 20 funkcjonowało w miastach powiatu. Gospodarstwa agroturystyczne powiatu w 2010 r. dysponowały w sumie 2777 miejscami noclegowymi, a największą bazę agroturystyczną wg danych DODR (tab. 5) posiadały gminy: Bystrzyca Kłodzka (580 miejsc noclegowych), Radków (551) i Stronie Śląskie (462). Co ciekawe dane dotyczące bazy agroturystycznej powiatu zawarte w „Koncepcji rozwoju subregionalnych produktów turystycznych Ziemi Kłodzkiej” różnią się od danych DODR we Wrocławiu. Odmienne dane na temat wielkości bazy indywidualnego zakwaterowania podaje też Instytut Turystyki¹⁵, wg którego na terenie powiatu kłodzkiego funkcjonują 234 gospodarstwa agroturystyczne i 192 kwatery prywatne, które dysponują w sumie 5289 miejscami noclegowymi (tab. 6). Spośród gmin powiatu największą bazę indywidualnego zakwaterowania wg Instytutu Turystyki posiadają gminy: Stronie Śląskie (1038 miejsc

¹⁴ www.dodr.pl.

¹⁵ www.intur.com.pl.

noclegowych), Bystrzyca Kłodzka (851) i Radków (736).

Na małą wiarygodność oficjalnych statystyk wskazują ponadto dane dotyczące liczby obiektów zbiorowego zakwaterowania funkcjonujących w poszczególnych miejscowościach wiejskich powiatu kłodzkiego (tab. 7). Wg GUS jedynie w 12 miejscowościach wiejskich powiatu funkcjonują (lub funkcjonowały w ostatnich latach) obiekty noclegowe, przy czym lista ta nie uwzględnia m.in. Długopola Zdrój, Międzygórze czy Kletna, które są uznanymi miejscowościami turystycznymi o dobrze rozwiniętej bazie noclegowej. Wg danych GUS w miejscowościach tych nie znajduje się jednak żaden obiekt noclegowy.

Reasumując wydaje się, że w określeniu wielkości i rozmieszczenia bazy noclegowej regionu, ze względu na rozbieżność danych pochodzących z różnych źródeł (tab. 8) oraz małą wiarygodność oficjalnych statystyk, istnieje konieczność korzystania z dodatkowych źródeł informacji. Takimi mogą być np. ogólnopolskie portale służące do wyszukiwania obiektów noclegowych¹⁶ czy strony poszczególnych gmin powiatu, a także weryfikacji danych w oparciu o badania terenowe. Taki schemat postępowania przyjęto też w przypadku wiejskiej bazy noclegowej powiatu kłodzkiego. Badania kameralne trwały w okresie od lutego do kwietnia 2012 r., natomiast terenowa weryfikacja zebranych danych od kwietnia do października 2012 r.

Baza noclegowa na obszarach wiejskich powiatu kłodzkiego

Zasadniczym problemem przy określeniu wielkości i rozmieszczenia wiejskiej bazy noclegowej w przypadku powiatu kłodzkiego, poza koniecznością doboru wiarygodnych źródeł informacji oraz weryfikacji danych w oparciu o badania terenowe, jest wyznaczenie zasięgu obszarów wiejskich. Wiele miejscowości wiejskich powiatu położonych

jest bowiem w granicach miast, czego przykładem jest m.in. Zieleniec, będący częścią miasta Duszniki Zdrój lub wsie położone w granicach Kudowy Zdrój. Miejscowości te, mimo długiego okresu funkcjonowania w granicach poszczególnych miast, w dalszym ciągu pozostały w zasadzie odrębnymi jednostkami osadniczymi, o czym świadczy m.in. brak znaczących związków funkcjonalno-przestrzennych z miastem. W dodatku wiele z tych miejscowości funkcjonuje w świadomości społecznej jako niezależne wsie, a nie części miast, czego dobrym przykładem są Zieleniec, Czerwna, Batorów lub Słone (Szymtykie 2007). Dlatego też w analizie wiejskiej bazy noclegowej powiatu, oprócz wsi, uwzględniono również miejscowości wiejskie położone w granicach miast.

Przeprowadzone prace inwentaryzacyjne pozwoliły stwierdzić, że w miejscowościach wiejskich powiatu kłodzkiego funkcjonuje w sumie 596 obiektów noclegowych (zbiorowego i indywidualnego zakwaterowania), które dysponują 15080 miejscami noclegowymi, z czego 5943 miejsc noclegowych (39,4%) znajduje się w obiektach indywidualnego zakwaterowania (gospodarstwa agroturystyczne, pokoje gościnne). Szczególnie interesująco wygląda sprawa gospodarstw agroturystycznych, których liczba wg różnych źródeł wynosi od 194 do 234 obiektów, a wielkość bazy agroturystycznej określana jest na ok. 2707-2829 miejsc noclegowych. Prace inwentaryzacyjne wykazały 316 obiektów, które można zakwalifikować jako gospodarstwa agroturystyczne (w tym 169 wykazanych przez DODR), dysponujących 4449 miejscami noclegowymi. Znaczącą część wiejskiej bazy noclegowej powiatu (tab. 9) stanowią również: ośrodki wczasowe i wypoczynkowe (21,2% ogółu miejsc noclegowych), a także pensjonaty, wille i zajazdy (16,6%).

Wiejska baza noclegowa powiatu kłodzkiego rozmieszczona jest w sposób nierównomierny (rys. 1). Największą bazą noclegową dysponują wsie w gminach: Bystrzyca Kłodzka (3332 miejsc noclegowych) i Stronie Śląskie (3247 miejsc noclegowych), podczas gdy w wielu gminach liczba miejsc noclegowych nie

¹⁶ M.in. www.meteor-turystyka.pl, www.eholiday.pl, www.e-turysta.net.

przekracza 1000 (tab. 10). Obiekty noclegowe funkcjonują w 128 miejscowościach wiejskich powiatu. Spośród nich największą bazę noclegową (tab. 11) posiadają: Zieleniec (39 obiektów i 1492 miejsca noclegowe) i Międzygórze (39 obiektów i 1034 miejsca noclegowe), a także Bolesławów, Stronie Śląskie Wieś, Długopole Zdrój i Sienna.

Wiele z miejscowości wiejskich powiatu kłodzkiego posiada typowo turystyczny charakter, a turystyka jest podstawowym źródłem utrzymania mieszkańców. W niektórych przypadkach wskaźnik rozwoju funkcji turystycznej przekracza 200 miejsc noclegowych na 100 mieszkańców (liczba miejsc noclegowych dwukrotnie przewyższa liczbę mieszkańców). Na szczególną uwagę zasługuje tu wieś Sienna z Janową Górą, stanowiące zaplecze ośrodka narciarskiego Czarna Góra, gdzie wskaźnik rozwoju funkcji turystycznej wynosi 1940 miejsc noclegowych na 100 mieszkańców (485 miejsc noclegowych przy 25 stałych mieszkańcach). Do miejscowości o dominującej funkcji turystycznej można zaliczyć w sumie kilkadziesiąt wsi, w tym miejscowości już uznane na rynku turystycznym, jak np. Kletno w gminie Stronie Śląskie, Karłów i Pasterka w gminie Radków, Zieleniec w gminie Duszniki Zdrój czy Sokolec w gminie Nowa Ruda, bądź wsie zanikające, w których turystyka na szerszą skalę rozwinęła się dopiero w ostatnich latach, jak np. Lasówka, Mostowice, Poniatów, Rudawa i Szklary w gminie Bystrzyca Kłodzka czy Studzienno w gminie Szczytna.

Struktura bazy noclegowej w przypadku niektórych wsi powiatu kłodzkiego świadczy o ich specjalizacji w zakresie pełnionych funkcji turystycznych, co wpływa na koncentrację bazy noclegowej w pewnych kategoriach obiektów noclegowych. Na terenie Ziemi Kłodzkiej można wymienić wsie:

- wypoczynkowe, w których baza noclegowa koncentruje się w ośrodkach wypoczynkowych, wczasowych i szkoleniowo-wypoczynkowych, np. Bolesławów, Lewin Kłodzki, Łężyce,
- tzw. zaplecza noclegowego dla ośrodków krajoznawczych lub stacji sportów zimowych, o dużym udziale obiektów hotelowych (hotele,

pensjonaty i inne obiekty hotelowe) oraz kwater prywatnych, np. Sienna, Stara Morawa i Czeremna,

- uzdrowiskowe, w których baza noclegowa koncentruje się w zakładach uzdrowiskowych, np. Długopole Zdrój,

- agroturystyczne, gdzie baza noclegowa skoncentrowana jest w obiektach agroturystycznych, np. Lasówka (16 gospodarstw agroturystycznych, 237 miejsc noclegowych), Stary Gierałtów (11 gospodarstw, 164 miejsca noclegowe) i Ścinawka Górna (9 gospodarstw, 152 miejsca noclegowe),

- pielgrzymkowe, w których baza noclegowa koncentruje się w obiektach specjalizujących się w obsłudze grup pielgrzymkowych, np. Wambierzyce.

Osobną grupę stanowią miejscowości turystyczne o funkcjach mieszanych, jak np.: Stronie Śląskie Wieś (wieś agroturystyczna i zaplecze noclegowe dla Czarnej Góry) i Nowy Gierałtów (wieś wypoczynkowo-agroturystyczna). Ponadto na terenie powiatu kłodzkiego można wyróżnić wsie pełniące różnorodne funkcje turystyczne (wypoczynkowe, krajoznawcze lub ośrodków sportów zimowych), posiadające zróżnicowaną bazę noclegową, czego przykładem są najważniejsze wiejskie ośrodki turystyczne powiatu (czyli Zieleniec i Międzygórze) oraz Kletno, Karłów i Sokolec.

Wiejskie obszary turystyczne powiatu kłodzkiego

Analizując rozmieszczenie wiejskiej bazy noclegowej na terenie powiatu kłodzkiego można ponadto stwierdzić, że wsie turystyczne koncentrują się w pewnych strefach, które można określić mianem wiejskich obszarów turystycznych. Na terenie powiatu kłodzkiego można wydzielić 12 takich obszarów o określonej specjalizacji (rys. 2):

1. Południowe stoki Gór Sowich – obszar o zróżnicowanych funkcjach turystycznych, na terenie którego zlokalizowanych jest ok. 900 miejsc noclegowych. Główne ośrodki to: Sokolec, Jugów i Ludwikowice Kłodzkie.

2. Dolina Ścinawki i północne przedpole Gór Stołowych – obszar o dominującej funkcji agroturystycznej, na terenie którego zlokalizowanych jest ok. 1100 miejsc noclegowych. Główne ośrodki to Wambierzyce i Ścinawka Górna.
3. Góry Stołowe – obszar o funkcjach krajoznawczo-wypoczynkowych, na terenie którego znajduje się ok. 1100 miejsc noclegowych. Główne ośrodki to Karłów i Łężyce.
4. Obniżenie Kudowy i Wzgórza Lewińskie – obszar o dominującej funkcji wypoczynkowej, stanowiący zaplecze noclegowe dla Kudowy Zdrój, Zieleńca oraz uzdrowisk w dolinie Bystrzycy Dusznickiej. Na terenie jego znajduje się ok. 1500 miejsc noclegowych, a główne ośrodki do Lewin Kłodzki i Czerмна.
5. Góry Orlickie i dolina Dzikiej Orlicy – obszar dwudzielny obejmujący ośrodek sportów zimowych w Zieleńcu i wsie agroturystyczne w dolinie Dzikiej Orlicy, której głównym ośrodkiem jest Lasówka. W obszarze tym zlokalizowanych jest w sumie ok. 2100 miejsc noclegowych.
6. Góry Bystrzyckie – obszar o funkcjach wypoczynkowo-agroturystycznych, na terenie którego znajduje się ok. 950 miejsc noclegowych. Główne ośrodki to: Różanka, Młoty i Wójtowice.
7. Rów Górnej Nysy – obszar o funkcjach uzdrowiskowo-agroturystycznych, na terenie którego znajduje się ok. 750 miejsc noclegowych, a głównym ośrodkiem jest Długopole Zdrój.
8. Krowiarki i zachodnie stoki Masywu Śnieżnika – obszar o funkcjach agroturystyczno-wypoczynkowych, na terenie którego zlokalizowanych jest ok. 1800 miejsc noclegowych. Głównym ośrodkiem jest Międzygórze, a mniej znaczącymi: Nowa Wieś, Jodłów oraz Marianówka.
9. Czarna Góra – obszar stanowiący zaplecze noclegowe dla ośrodka sportów zimowych Czarna Góra o uzupełniającej funkcji agroturystycznej, na terenie którego znajduje się ok. 1000 miejsc noclegowych. Główne ośrodki to Sienna i Stronie Śląskie Wieś.
10. Centralna część Masywu Śnieżnika – obszar o zróżnicowanych funkcjach turystycznych, który stanowi dalsze zaplecze dla ośrodka Czarna Góra. Na jego terenie zlokalizowanych jest ok. 1400 miejsc noclegowych, a głównie ośrodki to: Bolesławów, Kletno i Stara Morawa.
11. Dolina Białej Łądeckiej – obszar o funkcjach agroturystyczno-wypoczynkowych, na terenie którego zlokalizowanych jest ok. 750 miejsc noclegowych. Główne ośrodki to Stary i Nowy Gierattów oraz Bielice.
12. Obszar Łądecko-Stroński – obszar o dominującej funkcji agroturystycznej, stanowiący ponadto zaplecze dla uzdrowiska Łądek Zdrój. Na jego terenie zlokalizowanych jest ok. 700 miejsc noclegowych, a głównymi ośrodkami są: Trzebieszowice i Stójków.

Zakończenie

Prace inwentaryzacyjne przeprowadzone na terenie powiatu kłodzkiego wykazały, że wielkość wiejskiej bazy noclegowej w omawianym regionie jest blisko 8-krotnie większa niż wynika to z oficjalnych statystyk GUS. W sumie zinwentaryzowano 596 obiektów noclegowych, dysponujących 15080 miejscami noclegowymi, które zlokalizowane są w 128 miejscowościach wiejskich powiatu. Największą bazą noclegową dysponują wsie Zieleniec i Międzygórze, które są najbardziej znanymi wiejskimi ośrodkami turystycznymi w całych Sudetach. Pozytywnym zjawiskiem jest odradzanie się zanikających wsi dzięki rozwojowi funkcji turystycznych. Najbardziej wyrazistym przykładem tego procesu jest Sienna z Janową Górą, stanowiące zaplecze dla ośrodka narciarskiego Czarna Góra. Wiejska baza noclegowa powiatu kłodzkiego skoncentrowana jest głównie na terenie Masywu Śnieżnika, w Górach Stołowych oraz w Górach Bystrzyckich i Orlickich, czyli w najbardziej atrakcyjnych pod względem turystycznym pasmach górskich otaczających Kotlinę Kłodzką i Rów Górnej Nysy. Na terenie Ziemi Kłodzkiej można wyróżnić 12 wiejskich obszarów turystycznych o określonej specjalizacji w zakresie pełnionych funkcji turystycznych. Przeprowadzone badania

pozwalają również na stwierdzenie, że obszary wiejskie powiatu kłodzkiego mają istotny wpływ na kształtowanie potencjału turystycznego całej Ziemi Kłodzkiej.

Tabela 3: Baza noclegowa gmin powiatu kłodzkiego w 2009 r. wg Strategii rozwoju...

Jednostka	Liczba obiektów noclegowych	Liczba miejsc noclegowych	Wskaźnik rozwoju funkcji turystycznej
miasto Duszniki Zdrój	73	4071	83,3
miasto Kłodzko	8	304	1,1
miasto Kudowa Zdrój	71	2809	27,8
miasto Nowa Ruda	7	395	1,7
miasto Polanica Zdrój	82	2751	40,2
gmina Bystrzyca Kł.	97	2710	14,0
gmina Kłodzko	23	434	2,6
gmina Lądek Zdrój	100	3314	38,7
gmina Lewin Kł.	15	739	40,7
gmina Międzylesie	33	717	9,7
gmina Nowa Ruda	25	831	7,0
gmina Radków	65	2064	22,3
gmina Stronie Śl.	83	2164	27,7
gmina Szczytna	27	972	13,3
powiat kłodzki (razem)	709	24275	14,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Strategii rozwoju... 2009

Tabela 4: Typy obiektów noclegowych w powiecie kłodzkim w 2009 r. wg Strategii rozwoju...

Kategoria obiektu noclegowego	Liczba obiektów noclegowych	Liczba miejsc noclegowych
hotele	35	2325
pensjonaty, zajazdy, wille	57	1896
schroniska	24	1122
ośrodki wypoczynkowe, kolonijne i wczasowe	136	9440
kempingi i pola namiotowe	6	680
zakłady uzdrowiskowe	32	3511
kwatery agroturystyczne	235	2829
pokoje gościnne	184	2472

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Strategii rozwoju... 2009

Tabela 5: Baza agroturystyczna gmin powiatu kłodzkiego w 2009 r. wg DODR

Jednostka	Liczba gospodarstw agroturystycznych	Liczba miejsc noclegowych
miasto Duszniki Zdrój	5	179
miasto Kłodzko	0	0
miasto Kudowa Zdrój	4	22
miasto Nowa Ruda	0	0
miasto Polanica Zdrój	2	30
gmina Bystrzyca Kł.	40	580
gmina Kłodzko	18	200
gmina Lądek Zdrój	14	193
gmina Lewin Kł.	6	68
gmina Międzyzlesie	17	189
gmina Nowa Ruda	10	99
gmina Radków	39	551
gmina Stronie Śl.	25	462
gmina Szczytna	14	204
powiat kłodzki (razem)	194	2777

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych DODR (www.dodr.pl)**Tabela 6: Baza indywidualnego zakwaterowania gmin powiatu kłodzkiego w 2009 r. wg Instytutu Turystyki**

Jednostka	Liczba gospodarstw agroturystycznych	Liczba kwater prywatnych	Liczba miejsc noclegowych
miasto Duszniki Zdrój	2	15	253
miasto Kłodzko	0	1	43
miasto Kudowa Zdrój	5	36	579
miasto Nowa Ruda	0	0	0
miasto Polanica Zdrój	0	52	372
gmina Bystrzyca Kł.	61	4	851
gmina Kłodzko	15	0	117
gmina Lądek Zdrój	24	37	655
gmina Lewin Kł.	5	4	73
gmina Międzyzlesie	21	2	235
gmina Nowa Ruda	13	4	167

gmina Radków	44	6	736
gmina Stronie Śl.	27	31	1038
gmina Szczytna	17	0	170
powiat kłodzki	234	192	5289

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytutu Turystyki (www.intur.com.pl)

Tabela 7: Miejscowości wiejskie powiatu kłodzkiego posiadające wg GUS obiekty noclegowe

Jednostka	Gmina	Liczba obiektów noclegowych w				
		2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Długopole Dolne	Bystrzyca Kł.	10	10	8	10	12
Bierkowice	Kłodzko	1	1	2	0	0
Boguszyn	Kłodzko	0	0	0	2	1
Kąty Bystrz.	Lądek Zdrój	2	1	1	1	3
Dańczów	Lewin Kł.	2	1	1	2	3
Boboszków	Międzylesie	3	3	3	2	3
Bartnica	Nowa Ruda	4	4	4	4	6
Gajów	Radków	2	3	2	1	0
Karłów	Radków	0	0	0	0	6
Bielice	Stronie Śl.	2	3	9	7	16
Wolany	Szczytna	0	0	0	0	1
Miejscowości wiejskie powiatu		26	26	30	29	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (www.stat.gov.pl)

Tabela 8: Baza agroturystyczna gmin powiatu kłodzkiego w 2009 r.

Jednostka	Liczba miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych		
	wg DODR	wg Strategii...	wg Instytutu Turystyki
miasto Duszniki Zdrój	179	26	10
miasto Kłodzko	0	0	0
miasto Kudowa Zdrój	22	54	54
miasto Nowa Ruda	0	0	0
miasto Polanica Zdrój	30	0	0

gmina Bystrzyca Kł.	580	762	762
gmina Kłodzko	200	139	117
gmina Lądek Zdrój	193	233	149
gmina Lewin Kł.	68	35	35
gmina Międzyzlesie	189	218	218
gmina Nowa Ruda	99	112	112
gmina Radków	551	634	634
gmina Stronie Śl.	462	446	446
gmina Szczytna	204	170	170
powiat kłodzki	2777	2829	2707

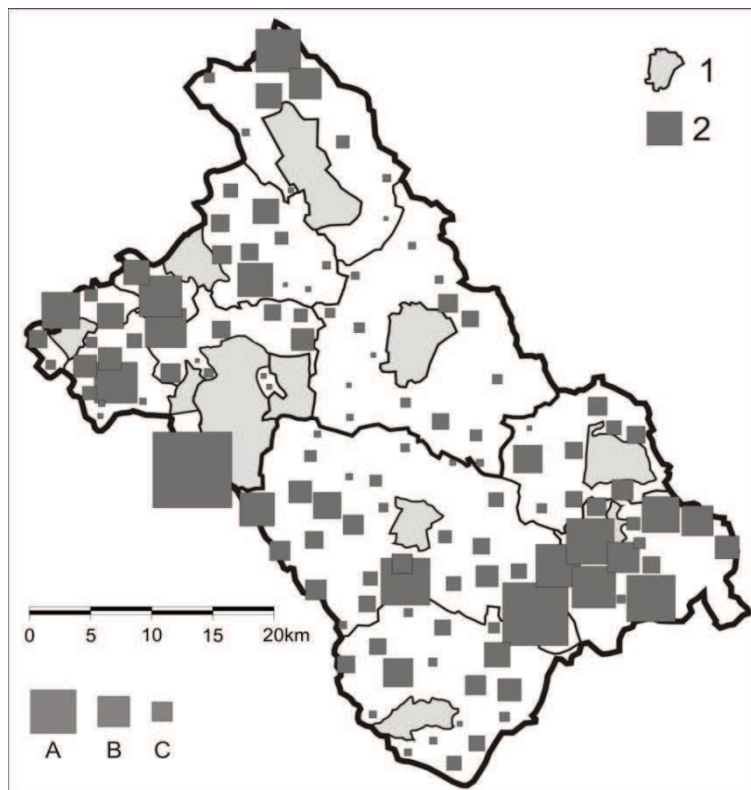
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych DODR (www.dodr.pl), Instytutu Turystyki (www.intur.com.pl) oraz *Strategii rozwoju...* 2009

Tabela 9: Typy obiektów noclegowych na obszarach wiejskich powiatu kłodzkiego

Kategoria obiektu noclegowego	Liczba obiektów noclegowych	Liczba miejsc noclegowych
Hotele	13	1220
pensjonaty, zajazdy, wille	64	2503
ośrodki wypoczynkowe i wczasowe	45	3192
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	12	696
zakłady uzdrowiskowe	4	245
schroniska i domy wycieczkowe	18	860
inne obiekty zbiorowego zakwaterowania	10	421
gospodarstwa agroturystyczne	316	4449
pokoje gościnne	113	1494

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 1. Wiejska baza noclegowa powiatu kłodzkiego w 2012 r.

1 – miasta, 2 – wsie posiadające miejsca noclegowe
 Liczba miejsc noclegowych: A – 500; B – 250, C – 100 (skala ciągła).
 Źródło: opracowanie własne

Tabela 10: Wiejska baza noclegowa powiatu kłodzkiego wg gmin

Jednostka	Liczba obiektów noclegowych	Liczba miejsc noclegowych
gmina Bystrzyca Kł.	136	3332
gmina Duszniki Zdrój	39	1492
gmina Kłodzko	26	426
gmina Kudowa Zdrój	22	657
gmina Lądek Zdrój	39	687
gmina Lewin Kł.	30	850
gmina Międzylesie	50	1049
gmina Nowa Ruda	39	999
gmina Radków	59	1402
gmina Stronie Śl.	117	3247
gmina Szczytna	39	939
ogółem	596	15080

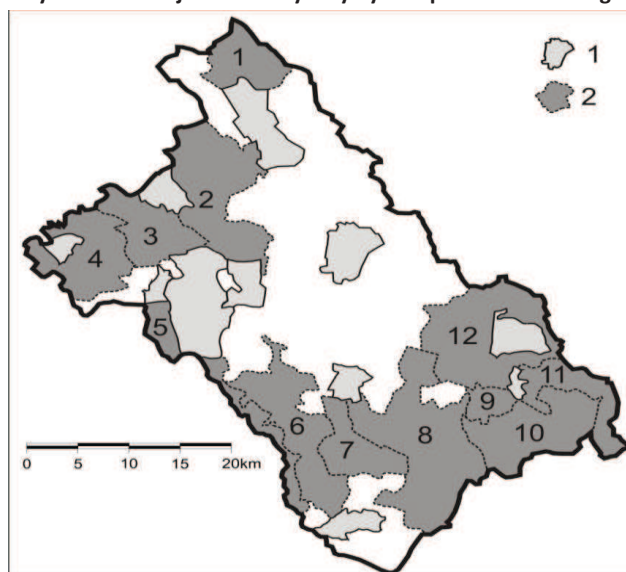
Źródło: opracowanie własne

Tabela 11: Miejscowości wiejskie powiatu kłodzkiego posiadające największą bazę noclegową

Miejscowość	Gmina	Liczba obiektów noclegowych	Liczba miejsc noclegowych
Zieleniec	Duszniki Zdrój	39	1492
Międzygórze	Bystrzyca Kł.	39	1034
Długopole Zdrój	Bystrzyca Kł.	12	574
Bolesławów	Stronie Śl.	10	568
Stronie Śl. Wieś	Stronie Śl.	24	541
Sienna	Stronie Śl.	14	485
Sokolec	Nowa Ruda	15	483
Kletno	Stronie Śl.	17	453
Karlów	Radków	12	442
Lewin Kł.	Lewin Kł.	8	440
Łężyce	Szczytna	7	407
Czermna	Kudowa Zdrój	11	342
Stary Gierałtów	Stronie Śl.	13	334
Wambierzyce	Radków	10	296
Lasówka	Bystrzyca Kł.	19	295

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 2. Wiejskie obszary turystyczne powiatu kłodzkiego

1 – miasta, 2 – wiejskie obszary turystyczne (opis w tekście).

Źródło: opracowanie własne

Bibliografia

Chachaj J. (1978), Problem wsi zanikającej, „Prace Instytutu Geograficznego”, seria B, 2, Acta Universitatis Wratislaviensis, 324, s. 119-123.

Ciok S. (1995), Zmiany ludnościowe i osadnicze w Sudetach, „Prace Instytutu Geograficznego”, seria B, 12, Acta Universitatis Wratislaviensis, 1730, s. 51-64.

Czerwiński J. (2009), *Dolny Śląsk. Przewodnik*, Wydawnictwo Kartograficzne EKO-GRAF, Wrocław.

Felcman O., Gładkiewicz R. a kol. (2012), *Kłodzko. Dějiny regionu*, Filozofická fakulta UHK Hradec Kralové, Historický ústav AV ČR, Praha, Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe, Powiat Kłodzki, Hradec Kralové – Wrocław – Praha – Kłodzko.

Jerkiewicz A., Krawiec K., Zagożdżon A. (1979), Zmiany ludnościowe i osadnicze w Regionie Kłodzkim, „Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych”, 223, Komitet Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN.

Koncepcja rozwoju subregionalnych produktów turystycznych Ziemi Kłodzkiej (2009), Kłodzko.

Kruczek Z. (2010), *Polska. Geografia atrakcji turystycznych*, Wydawnictwo Proksenia, Kraków.

Martynowski Z., Mazurski K. R. (1978), *Sudety. Ziemia Kłodzka i Góry Opawskie*, Wydawnictwo Sport i Turystyka, Warszawa.

Miszewska B. (1989), *Zmiany zaludnienia Sudetów w okresie powojennym*, „Czasopismo Geograficzne”, 60(2), s. 135-145;

Motak M. (1998), *Sudety 2. Środkowe, Wschodnie i Kotlina Kłodzka*, Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała.

Potocki J. (2009), *Funkcje turystyki w kształtowaniu transgranicznego regionu górskiego Sudetów*, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław.

Salwicka B. (1983), Zmiany w zaludnieniu i użytkowaniu gruntów wsi górskich na wybranych obszarach przygranicznych Sudetów Kłodzkich, „Studia Geograficzne”, 32, Acta Universitatis Wratislaviensis, 506, s. 23-30

Szymytkie R. (2007), Struktura terytorialna powiatu kłodzkiego, „Gospodarka Przestrzenna”, 10, s. 109-116.

Szymytkie R. (2008), *Nieistniejące wsie w Sudetach*, w: *Czas i przestrzeń w naukach geograficznych. Wybrane problemy geografii historycznej*, red. M. Kulesza, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 225-242.

Zagożdżon A. (1990), Wybrane problemy ludnościowe Sudetów na tle rozwoju regionalnego, „Studia KPZK PAN”, 96, s. 95-111.

Żochowska M. (2008), *Południowa część Ziemi Kłodzkiej – problemy rozwoju*, Związek Gmin Śnieżnickich, Bystrzyca Kłodzka.

Strony internetowe:

Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu, www.dodr.pl

Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Hrabstwo Kłodzkie, www.hrabstwo.pl

Instytut Turystyki, www.intur.com.pl

www.meteor-turystyka.pl

www.eholiday.pl

www.e-turysta.net

Rural tourist accommodation base of Kłodzko district

Abstract:

The aim of this paper was to analyze the size and distribution of rural accommodation in the Kłodzko district. The conducted research showed that the actual size of the rural tourist

accommodation base in Kłodzko region is several times greater than those shown in official statistics. Furthermore, it was also found that the tourist villages are concentrated in certain areas (which are called rural tourism areas), and the majority of them is located in the Śnieżnik Massif, the Stołowe Mountains, the Bystrzyckie and the Orlickie Mountains.

Keywords: rural tourist accommodation base, rural tourism, agritourism, Kłodzko District